

Projekt Ustawy
o zmianie ustaw w celu
likwidowania
zbędnych barier
administracyjnych
i prawnych w działalności
społecznej

Ogólnopolska
Federacja
Organizacji
Pozarządowych

Projekt Ustawy

o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych w działalności społecznej

dotyczy:

- 1. Uproszczenie rejestracji stowarzyszeń (art. 1 i 2 oraz projekt rozporządzenia zamieszczony pod ustawą)**
- 2. Zrównanie praw małych organizacji nieprowadzących działalności gospodarczej i tych, które prowadzą taką działalność – likwidacja zbędnych formalności w zakresie PPK (art. 3)**
- 3. Dookreślenie zwolnień podatkowych organizacji pozarządowych – w analogii np. do związków zawodowych (art. 4)**
- 4. Uproszczenie działalności klubów sportowych i uczniowskich klubów sportowych (art. 5)**
- 5. Wyjaśnienie sytuacji bezrobotnych działaczy społecznych w przedmiocie ich statusu w PUP (art. 6)**

U S T A W A

z dnia ...

o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych w działalności społecznej¹

Art. 1. W ustawie z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 9 dodaje się art. 9a w brzmieniu::

„Art. 9a. 1. Osoby, zamierzające założyć stowarzyszenie, mogą uchwalić statut również przy wykorzystaniu wzorca statutu.

2. Uchwalenie statutu przy wykorzystaniu wzorca statutu wymaga wypełnienia formularza statutu udostępnionego w systemie teleinformatycznym i opatrzenia go kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym przez wszystkie osoby, o których mowa w ust. 1.

3. Statut, o którym mowa w ust. 1, uchwalony jest po wprowadzeniu do systemu teleinformatycznego wszystkich danych koniecznych do jego uchwalenia i z chwilą opatrzenia ich podpisem elektronicznym.

4. Minister Sprawiedliwości/Przewodniczący Komitetu ds. Pożytku Publicznego określi, w drodze rozporządzenia, wzorzec statutu oraz wzorzec uchwały zmieniającej statut stowarzyszenia, a także wzorce innych uchwał i czynności wykonywanych w systemie teleinformatycznym, mając na względzie potrzebę ułatwienia zakładania stowarzyszeń, zapewnienia sprawności postępowania przy ich zakładaniu oraz sprawności postępowania sądowego w przedmiocie ich rejestracji, wdrożenia ułatwień w ich funkcjonowaniu, a także konieczność zapewnienia bezpieczeństwa i pewności obrotu gospodarczego.”

2) w art. 12 po ust. 2 dodaje się ust. 3-4 w brzmieniu:

„3. Przepisów ust. 1-2 nie stosuje się do zgłoszenia stowarzyszenia, którego statut uchwalono przy wykorzystaniu wzorca statutu. Zgłoszenia ma dokonać zarząd stowarzyszenia, sporządzając go na formularzach udostępnionych w systemie teleinformatycznym, i załączając:

1) statut stowarzyszenia opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym zgodnie z art. 9a ust. 2 i 3;

2) listę założycieli, zawierającą imiona i nazwiska, datę i miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania, opatrzoną przez każdego z członków zarządu kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym;

3) protokół z wyboru władz stowarzyszenia, opatrzony przez każdego z członków zarządu kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym;

4) wskazanie adresu siedziby stowarzyszenia, opatrzone przez każdego z członków zarządu kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

---

¹ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych, z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie.

4. Wszystkie formularze, o których mowa w ust. 3, każdy z członków Zarządu opatruje swoim kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.”

3) w art. 21 po ust. 3 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W przypadku stowarzyszenia, którego statut uchwalono przy wykorzystaniu wzorca statutu, uchwała o zmianie statutu oraz tekst jednolity zmienionego statutu, opatrzone mają być kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym osoby lub osób wskazanych przez walne zebranie członków, które podjęło tę uchwałę, lub statutowo odpowiedzialnych za prowadzenie i protokołowanie posiedzenia lub podsumowanie i dokumentowanie uchwał podejmowanych poza posiedzeniami.”

Art. 2. W ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 3a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister Sprawiedliwości utrzymuje system teleinformatyczny służący do prowadzenia Rejestru, umożliwiający zawiązywanie oraz podejmowanie innych czynności w odniesieniu do spółek, których umowa jest zawierana przy wykorzystaniu wzorca umowy udostępnionego w tym systemie, zakładanie oraz podejmowanie innych czynności w odniesieniu do stowarzyszeń, których statut jest uchwalany przy wykorzystaniu wzorca statutu, udostępnionego w tym systemie, oraz podejmowanie czynności w postępowaniu rejestrowym w odniesieniu do podmiotów podlegających wpisowi do Rejestru, udzielanie informacji z Rejestru i udostępnianie akt rejestrowych. Minister Sprawiedliwości zapewnia dostęp do systemu teleinformatycznego w celu dokonywania czynności, o których mowa w tym przepisie, oraz ochronę danych zgromadzonych w systemie przed nieuprawnionym dostępem, przetwarzaniem, zmianą lub utratą.”

2) art. 20a ust. 2 otrzymuje brzmienie

„2. Wniosek o wpis spółki, której umowa została zawarta przy wykorzystaniu wzorca umowy udostępnionego w systemie teleinformatycznym, lub stowarzyszenia, którego statut został uchwalony przy wykorzystaniu wzorca statutu, udostępnionego w tym systemie, sąd rejestrowy rozpoznaje w terminie jednego dnia od daty jego wpływu.”

Art. 3 W ustawie z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych wprowadza się następujące zmiany:

1) dodaje się w art. 13 w ust. 1 po pkt 2, pkt 3 w brzmieniu:

„organizacji pozarządowej oraz podmiotu wymienionego w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 i 4 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2004 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1057), jeżeli spełnione są łącznie poniższe przesłanki:

a) w ostatnim zamkniętym roku obrotowym średnioroczne zatrudnienie nie było większe niż 9 osób zatrudnionych, przy czym przy określaniu zatrudnienia stosuje się odpowiednio art. 7 ust. 3 ustawy, o której mowa w pkt 1,

b) w ostatnim zamkniętym roku obrotowym wysokość przychodów nie przekroczyła 1 miliona złotych,

- c) wszystkie osoby zatrudnione złożą podmiotowi zatrudniającemu deklarację, o której mowa w art. 23 ust. 2 - przepisy art. 23 ust. 5 i 6 stosuje się odpowiednio,
- d) nie prowadzi działalności gospodarczej.”

Art. 4 W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 17 pkt 39 otrzymuje brzmienie:

„dochody organizacji pozarządowych, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, 1265, 1812), związków zawodowych, społeczno-zawodowych organizacji rolników, izb rolniczych, izb gospodarczych, organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, spółdzielczych związków rewizyjnych, organizacji pracodawców, partii politycznych, europejskich partii politycznych i europejskich fundacji politycznych, działających na podstawie odrębnych przepisów - w części przeznaczonych na cele statutowe, z wyłączeniem działalności gospodarczej;”.

Art. 5 W ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie wprowadza się następujące zmiany:

- 1) po art. 4 dodaje się art. 4a w brzmieniu:

- „1. Uczniowski klub sportowy oraz klub sportowy, o którym mowa w art. 4 ust. 7, może dokonać wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.
- 2. Złożenie wniosku o wpis uczniowskiego klubu sportowego oraz klubu sportowego, o którym mowa w art. 4 ust. 7, do Krajowego Rejestru Sądowego wymaga zgody wyrażonej w trybie przewidzianym dla zmiany statutu podmiotu zamierzającego złożyć wniosek o ten wpis.
- 3. Zmiana statutu uczniowskiego klubu sportowego oraz klubu sportowego, o którym mowa w art. 4 ust. 7, dokonana w związku z wyrażeniem zgody, o której mowa w ust. 2, nie wymaga zatwierdzenia przez starostę.
- 4. Sąd rejestrowy przesyła niezwłocznie właściwemu staroście odpis postanowienia o wpisie do Krajowego Rejestru Sądowego uczniowskiego klubu sportowego lub klubu sportowego, o którym mowa w art. 4 ust. 7.
- 5. Właściwy starosta z urzędu wykreśla uczniowski klub sportowy lub klub sportowy, o którym mowa w art. 4 ust. 7, z ewidencji, o której mowa w art. 4 ust. 4, zaznaczając, że przyczyną wykreślenia jest wpis podmiotu do Krajowego Rejestru Sądowego.
- 6. Uczniowski klub sportowy oraz klub sportowy, o którym mowa w art. 4 ust. 7, po dokonaniu wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, zachowuje wszystkie dotychczasowe prawa i obowiązki i może podejmować działalność gospodarczą w zakresie przewidzianym w statucie.”.

Art. 6 W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w ust. 2 po pkt 2, dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„nieodpłatne pełnienie funkcji członka zarządu podmiotu ekonomii społecznej, o którym mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 1812).”

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

1) art. 1, art. 2 i art. 4, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

ROZPORZĄDZENIE

z dnia ...

w sprawie wzorca statutu stowarzyszenia rejestrowego

§ 1

Wariant A (*Stowarzyszenie nie prowadzi działalności gospodarczej*)

Nazwa Stowarzyszenia brzmi: .....

(spr. techniczna - mechanizm blokujący możliwość nadania nazwy już figurującej w KRS)

Wariant B (*Stowarzyszenie prowadzi działalność gospodarczą*)

Nazwa Stowarzyszenia brzmi: Stowarzyszenie .....

(spr. techniczna - mechanizm blokujący możliwość nadania nazwy już figurującej w KRS)

§ 2

1. Terenem działania Stowarzyszenia jest Rzeczpospolita Polska.
2. Dla realizacji celów statutowych Stowarzyszenie może prowadzić działania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3

Siedzibą Stowarzyszenia jest: .....

(spr. techniczna - lista miejscowości do wyboru)

§ 4

Celem działalności Stowarzyszenia jest:

(spr. techniczna - można zaznaczyć jeden cel i więcej)

- 1) *pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;*
- 2) *wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej;*
- 3) *udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększanie świadomości prawnej społeczeństwa;*
- 4) *działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;*
- 5) *działalność charytatywna;*
- 6) *podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;*
- 7) *działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;*
- 8) *działalność na rzecz integracji cudzoziemców;*
- 9) *ochrona i promocja zdrowia, w tym działalność lecznicza w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej;*

- 10) działalność na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 11) promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 12) działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- 13) działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 14) działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 15) działalność wspomagająca rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej;
- 16) działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 17) nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie;
- 18) działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 19) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 20) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej;
- 21) ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego;
- 22) turystyka i krajoznawstwo;
- 23) upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działania wspomagające rozwój demokracji;
- 24) udzielanie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;
- 25) ratownictwo i ochrona ludności;
- 26) pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
- 27) upowszechnianie i ochrona praw konsumentów;
- 28) działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- 29) promocja i organizacja wolontariatu;
- 30) pomoc Polonii i Polakom za granicą;
- 31) działalność na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;
- 32) działalność na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa;
- 33) promocja Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;
- 34) działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
- 35) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 36) rewitalizacja;
- 37) działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w zakresie określonym w art. 4 ust. 1 pkt 1-32a tej ustawy;
- 38) działalność na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej.

§ 5

1. Stowarzyszenie realizuje cele poprzez działalność w zakresie:
  - (PKD .....)
  - (PKD .....)
  - (PKD .....)
 (spr. techniczna - lista kodów PKD do wyboru z listy)
2. W formie statutowej działalności nieodpłatnej pożytku publicznego stowarzyszenie może prowadzić całość działalności statutowej.
3. (spr. techniczna - opcjonalnie) W formie statutowej działalności odpłatnej pożytku publicznego stowarzyszenie może prowadzić:

Opcja A
całość statutowej działalności

Opcja B
(PKD .....)
(PKD .....)
(PKD .....)

(spr. techniczna - lista kodów PKD zgodna z §5 pkt. 1 oraz mechanizm blokujący możliwość wykazania tych samych kodów PKD, co w § 25 pkt 2)

§ 6

1. Członkiem Stowarzyszenia staje się na wniosek osoby zainteresowanej po podjęciu uchwały przez Zarząd.
2. W przypadku, gdy Zarząd nie podejmie uchwały lub decyzja Zarządu będzie negatywna, osobie zainteresowanej przysługuje odwołanie do Walnego Zebrania Członków. Odwołanie rozpatrywane jest na najbliższym Walnym Zebraniu Członków.
3. *(spr. techniczna - opcjonalnie)* Młodoletni poniżej 16 lat mogą, za zgodą przedstawicieli ustawowych, należeć do Stowarzyszenia, bez prawa udziału w głosowaniu na Walnych Zebraniach Członków oraz bez korzystania z czynnego i biernego prawa wyborczego do władz Stowarzyszenia.
4. *(spr. techniczna - opcjonalnie)* Cudzoziemcy niemający miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą należeć do Stowarzyszenia.

§ 7

Utrata członkostwa następuje:

- 1) w wyniku dobrowolnego wystąpienia ze Stowarzyszenia - utrata członkostwa następuje z momentem złożenia rezygnacji;
- 2) w wyniku zaległości w opłacaniu składki członkowskiej - utrata członkostwa następuje z momentem podjęcia uchwały przez Zarząd;
- 3) w wyniku naruszenia statutu, działania na szkodę Stowarzyszenia, w tym dóbr osobistych Stowarzyszenia, naruszenia ogólnie przyjętych zasad współżycia społecznego lub innych działań, które nie dają się pogodzić z członkostwem w Stowarzyszeniu - utrata członkostwa następuje z momentem podjęcia uchwały przez Walne Zebranie Członków.

§ 8

Członek Stowarzyszenia ma prawo:

- 1) działania w ramach i na rzecz Stowarzyszenia;
- 2) wybierania władz Stowarzyszenia i kandydowania w wyborach do władz Stowarzyszenia;
- 3) zabierania głosu, w tym głosu stanowiącego w trakcie Walnego Zebrania Członków;
- 4) składania wniosków dotyczących działalności Stowarzyszenia do jego władz.

§ 9

Członek Stowarzyszenia ma obowiązek:

- 1) angażowania się w działalność Stowarzyszenia;
- 2) opłacania składek;
- 3) przestrzegania Statutu i uchwał jego władz.

§ 10

Władzami Stowarzyszenia są:

- 1) Walne Zebranie Członków;
- 2) Zarząd;
- 3) Komisja Rewizyjna.

§ 11

Wariant A

1. Uchwały wszystkich władz Stowarzyszenia podejmowane są zwykłą większością głosów bez względu na liczbę obecnych członków uprawnionych do głosowania, chyba, że postanowienia statutu stanowią inaczej.

Wariant B

1. Uchwały wszystkich władz Stowarzyszenia podejmowane są zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania, chyba, że postanowienia statutu stanowią inaczej.

Wariant C

1. Uchwały wszystkich władz Stowarzyszenia podejmowane są zwykłą większością głosów, przy obecności ponad połowy członków uprawnionych do głosowania, chyba, że postanowienia statutu stanowią inaczej.
2. Posiedzenia władz Stowarzyszenia mogą odbywać się w całości lub częściowo przy wykorzystaniu środków komunikacji na odległość w czasie rzeczywistym.
3. Poddać projekt uchwały pod głosowanie może każdy członek danej władzy Stowarzyszenia.
4. Uchwały władz Stowarzyszenia mogą być podejmowane w trybie obiegowym.
5. Jeżeli członkowie władzy stowarzyszenia wyrazili na to zgodę w formie dokumentowej, głosowanie w trybie obiegowym może odbywać się z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

§ 12

1. Zarząd składa się z dwóch lub więcej członków powoływanych i odwoływanych uchwałą Walnego Zebrania Członków.
2. Uchwałą Walnego Zebrania Członków określa liczbę wybieranych członków danej kadencji i określa ich funkcje.

§ 13

1. Komisja Rewizyjna składa się z dwóch lub więcej członków powoływanych i odwoływanych uchwałą Walnego Zebrania Członków.
2. Uchwałą Walnego Zebrania Członków określa liczbę wybieranych członków danej kadencji i określa ich funkcje.

§ 14

Wariant A

Wyboru Zarządu i Komisji Rewizyjnej dokonuje Walne Zebranie Członków zwykłą większością głosów bez względu na liczbę obecnych członków uprawnionych do głosowania, chyba, że postanowienia statutu stanowią inaczej.

Wariant B

Wyboru Zarządu i Komisji Rewizyjnej dokonuje Walne Zebranie Członków zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania, chyba, że postanowienia statutu stanowią inaczej.

§ 15

Wariant A

W przypadku, gdy skład Zarządu lub Komisji Rewizyjnej ulegnie zmniejszeniu w trakcie trwania kadencji, uzupełnienia składu dokonuje się na najbliższym Walnym Zebraniu Członków.

Wariant B

1. W przypadku, gdy skład Zarządu lub Komisji Rewizyjnej ulegnie zmniejszeniu w trakcie trwania kadencji, uzupełnienia składu dokonuje się na najbliższym Walnym Zebraniu Członków - z zastrzeżeniem § 15 ust. 2.
2. W przypadku, gdy skład Zarządu lub Komisji Rewizyjnej ulegnie zmniejszeniu w trakcie trwania kadencji na skutek śmierci lub rezygnacji członka Zarządu lub Komisji Rewizyjnej, pozostałym członkom organu, który uległ zmniejszeniu, przysługuje prawo uzupełnienia składu spośród członków Stowarzyszenia w drodze kooptacji zgodnie z zasadami podejmowania uchwał przez ten organ. Liczba osób dokooptowanych nie może przekroczyć połowy liczby członków danego organu wymaganej statutem lub ostatnią uchwałą Walnego Zebrania Członków. Kadencja osób dokooptowanych upływa w tym samym czasie, co kadencja pozostałych członków danego organu.

§ 16

Do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy:

- 1) podejmowanie uchwał w sprawach nie zastrzeżonych dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 2) nadzór nad działalnością Stowarzyszenia;
- 3) zatwierdzanie sprawozdań finansowych Stowarzyszenia;
- 4) podejmowanie uchwał w sprawie utraty członkostwa w Stowarzyszeniu - zgodnie z § 7 pkt 3.

§ 17

Do kompetencji Zarządu należy:

- 1) prowadzenie bieżących spraw Stowarzyszenia i reprezentowanie go na zewnątrz;
- 2) zwoływanie Walnego Zebrania Członków;
- 3) podejmowanie uchwał w sprawie przyjmowania członków Stowarzyszenia;
- 4) podejmowanie uchwał w sprawie utraty członkostwa w Stowarzyszeniu - zgodnie z § 7 pkt 2.

§ 18

Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy:

- 1) kontrola działalności Stowarzyszenia;
- 2) zwoływanie Walnego Zebrania Członków w przypadku niemożności jego zwołania przez Zarząd.

§ 19

Kadencja Zarządu i Komisji Rewizyjnej wynosi: .....
(spr. techniczna - do wyboru z listy)

§ 20

Wariant A

Członkowie Zarządu nie mogą otrzymywać wynagrodzenia za czynności wykonywane w związku z pełnioną funkcją.

Wariant B

Członkowie Zarządu mogą otrzymywać wynagrodzenie za czynności wykonywane w związku z pełnioną funkcją.

§ 21

Wariant A

Do składania w imieniu Stowarzyszenia oświadczeń woli we wszystkich sprawach, w tym do zaciągania zobowiązań majątkowych, upoważniony jest każdy z członków Zarządu samodzielnie.

Wariant B

Do składania w imieniu Stowarzyszenia oświadczeń woli we wszystkich sprawach, w tym do zaciągania zobowiązań majątkowych, upoważnionych jest dwóch członków Zarządu działających łącznie.

§ 22

1. Walne Zebrania Członków, z zastrzeżeniem § 18 pkt. 2, zwołuje Zarząd:
  - 1) z własnej inicjatywy;
  - 2) na wniosek Komisji Rewizyjnej;
  - 3) na wniosek co najmniej 1/3 liczby członków Stowarzyszenia uprawnionych do głosowania.
2. Posiedzenie Zarządu i Komisji Rewizyjnej może zwołać każdy członek danego organu.
3. (spr. techniczna - opcjonalnie) O terminie i miejscu posiedzenia członkowie danego organu informowani są z wyprzedzeniem co najmniej ... dni.

(spr. techniczna - do wyboru z listy od 2 do 30)

§ 23

1. Stowarzyszenie uzyskuje środki finansowe w sposób zgodny z przepisami prawa, w szczególności zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, w tym może przyjmować darowizny, spadki i zapisy oraz korzystać z ofiarności publicznej.
2. Stowarzyszenie może otrzymywać dotację według zasad określonych w odrębnych przepisach.
3. (spr. techniczna - opcjonalnie) Zabrania się:
  - a) udzielania pożyczek lub zabezpieczania zobowiązań majątkiem Stowarzyszenia w stosunku do jej członków, członków organów lub pracowników oraz osób, z którymi członkowie, członkowie organów oraz pracownicy organizacji pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do

drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, zwanych dalej „osobami bliskimi”,

b) przekazywania ich majątku na rzecz ich członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności, jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach,

c) wykorzystywania majątku na rzecz członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba że to wykorzystanie bezpośrednio wynika z celu statutowego,

d) zakupu towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie Stowarzyszenia, członkowie jego organów lub pracownicy oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe.

§ 24

1. Rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Pierwszy rok obrotowy kończy się w dniu 31 grudnia ... roku.
(spr. techniczna - do wpisania RRRR – możliwość wydłużenia roku obrotowego w przypadku, gdy stowarzyszenie rejestrowane jest w drugiej połowie danego roku)

§ 25

Wariant A *(spr. techniczna - mechanizm skorelowany z § 1)*
Stowarzyszenie nie prowadzi działalności gospodarczej.

Wariant B *(spr. techniczna - mechanizm skorelowany z § 1)*

1. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą.
2. Przedmiotem działalności gospodarczej Stowarzyszenia jest:
(PKD .....)
(PKD .....)
(PKD .....)
(spr. techniczna - mechanizm blokujący możliwość wykazania tych samych kodów PKD, co w § 5 pkt 3)
3. Decyzję o rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej podejmuje...
(spr. techniczna - do wyboru z listy: Walne Zebranie Członków, Zarząd)

Wariant C *(spr. techniczna - mechanizm skorelowany z § 1)*

1. Stowarzyszenie prowadzi działalność gospodarczą.
2. Przedmiotem działalności gospodarczej Stowarzyszenia jest:
(PKD .....)
(PKD .....)
(PKD .....)
(spr. techniczna - mechanizm blokujący możliwość wykazania tych samych kodów PKD, co w § 5 pkt 3)

§ 26

Wariant A
Uchwałę w sprawie wysokości i częstotliwości pobierania składek członkowskich podejmuje Walne Zebranie Członków.

Wariant B

Uchwałę w sprawie wysokości i częstotliwości pobierania składek członkowskich podejmuje Zarząd.

§ 27

Wariant A

Zmian statutu dokonuje Walne Zebranie Członków zwykłą większością głosów bez względu na liczbę obecnych członków uprawnionych do głosowania.

Wariant B

Zmian statutu dokonuje Walne Zebranie Członków większością 2/3 głosów bez względu na liczbę obecnych członków uprawnionych do głosowania.

Wariant C

Zmian statutu dokonuje Walne Zebranie Członków zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania.

Wariant D

Zmian statutu dokonuje Walne Zebranie Członków większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania.

§ 28

Wariant A

1. Rozwiązania Stowarzyszenia dokonuje Walne Zebranie Członków zwykłą większością głosów bez względu na liczbę obecnych członków uprawnionych do głosowania.

Wariant B

1. Rozwiązania Stowarzyszenia dokonuje Walne Zebranie Członków większością 2/3 głosów bez względu na liczbę obecnych członków uprawnionych do głosowania.

Wariant C

1. Rozwiązania Stowarzyszenia dokonuje Walne Zebranie Członków zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania.

Wariant D

1. Rozwiązania Stowarzyszenia dokonuje Walne Zebranie Członków większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania.
2. Podejmując uchwałę o rozwiązaniu Stowarzyszenia Walne Zebranie Członków wskazuje likwidatora i decyduje o przeznaczeniu majątku.

UZASADNIENIE

I. POTRZEBA I CEL WYDANIA AKTU PRAWNEGO

W minionych latach dokonano kilku ważnych zmian w zakresie prawa dla sektora przedsiębiorców. Pakietem ustaw znanym pod nazwą „Konstytucja biznesu” wprowadzono między innymi możliwość świadczenia drobnej sprzedaży w formie działalności nierejestrowanej, uwalniając tę sferę od zbędnych obciążeń biurokratycznych. Jednocześnie biznes otrzymał możliwość prowadzenia działalności w formie prostej spółki akcyjnej, osoby prawnej stanowiącej nowy typ spółki kapitałowej, której kapitał akcyjny wynosić może nawet 1 zł. Wreszcie – wprowadzenie „estońskiego CIT” pozwala przedsiębiorcom przeznaczającym środki na rozwój swojej działalności nie płacić podatku dochodowego (choć przepisy w polskim prawie są dużo bardziej skomplikowane, niż te, którymi się inspirowano).

Dostosowywanie przepisów regulujących aktywność rynkową do realiów współczesnej gospodarki jest oczywiście zabiegiem pożądanym. Na tym tle jednak coraz bardziej uwidaczniają się słabości regulacji dotyczących działalności organizacji pozarządowych.

Obecnie zachodzi kilka negatywnych procesów spowodowanych właśnie niedostatkami prawa.

Po pierwsze – formy osób prawnych tradycyjnie służące działaniom rynkowym zaczynają zastępować formy właściwe aktywnościom społecznym. Proces ten zachodzi również w obszarach, w których to właśnie wartość społeczna powinna być głównym celem działania. Otwarcie polskiego modelu ekonomii społecznej – dla którego bazą, w sposób naturalny, powinny być organizacje pozarządowe – na różne formy podmiotów spowodowało, że coraz częściej w tej przestrzeni pojawiają się spółki. Osoby lub grupy osób dobierają do swoich zamierzeń takie formy, które uznają za najefektywniejsze i najbardziej korzystne społecznie i ekonomicznie. Samo otwarcie na nowe formy podmiotów, a także działania w sferze ekonomii społecznej należy ocenić jako racjonalne, jednak w kontekście całego systemu kształtującego stosunki społeczno-gospodarcze należy je również uznać za wyraz negatywnej oceny sumy przepisów prawa regulujących funkcjonowanie organizacji pozarządowych jako – jak to zostało już wspomniane – podmiotów pod wieloma względami mniej funkcjonalnych niż podmioty gospodarcze.

Konstrukcja organizacji pozarządowej jako podmiotu prowadzącego działalność ekonomiczną, przede wszystkim wyrażającą się prowadzeniem przez organizację pozarządową działalności gospodarczej, wymaga szczególnego namysłu. Praktyka działania i praktyka stanowienia prawa pokazują, że obecna konstrukcja jest w wielu miejscach wadliwa. Mimo wyraźnych różnic w założeniach między działalnością ekonomiczną służącą celom biznesowym a działalnością ekonomiczną służącą celom społecznym rozwiązania prawne przestają oddawać te różnice. Co więcej – nowo tworzone przepisy nakładają obowiązki na przedsiębiorców, w obecnym kształcie działalności ekonomicznej organizacji pozarządowych nakładają te same obowiązki również na organizacje. Często dzieje się to bez wyraźnej intencji osób stanowiących lub egzekwujących przepisy – niejako przy okazji stanowienia lub egzekwowania przepisów dla podmiotów gospodarczych. Samo prowadzenie działalności gospodarczej przez organizacje pozarządowe często nie jest również właściwie rozumiane przez społeczeństwo. Utożsamiane jest z tradycyjnym biznesem i traktowane jako wyraz chęci prywatnego wzbogacania się pod szyldem ważnych społecznie idei. Uczniowski klub sportowy, też stanowiącym część sektora

pozarządowego, prawo wprost uniemożliwia prowadzenie działalności gospodarczej, co uniemożliwia tym podmiotom pozyskiwanie m.in. sponsorów.

Z drugiej strony – w przypadku przygotowywania przepisów ułatwiających prowadzenie działalności gospodarczej podmioty społeczne, takie jak organizacje pozarządowe, przestają być zauważalne jako podmioty również prowadzące działalność ekonomiczną. Przykładem jest choćby wspomniany już „estoński CIT” przeznaczony wyłącznie dla spółek. Przy całym procesie zmian podatkowych w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych po raz kolejny zapomina się o archaicznych przepisach dotyczących tego podatku w przypadku organizacji pozarządowych.

Trudność w zrozumieniu konstrukcji organizacji pozarządowych uwidoczniła się także w trakcie pandemii – przepisy wspierające przedsiębiorców często wyłączały z możliwości skorzystania z nich organizacje pozarządowe nieprowadzące działalności gospodarczej. Działalność ekonomiczna prowadzona w formie działalności odpłatnej pożytku publicznego, wbrew medialnym przekazom najwyższych przedstawicieli władzy, nie uprawniała do skorzystania ze wsparcia, w tym ze wsparcia świadczonego przez Polski Fundusz Rozwoju (tzw. tarcza finansowa). Okazało się, że nawet ustawodawca ma trudność z właściwym uchwyceniem istoty prawnej konstrukcji organizacji.

Jak zostało tu już wskazane, przepisy dla przedsiębiorców upraszcza się, tymczasem w przypadku organizacji pozarządowych proces postępuje w odwrotnym kierunku. Bariery zamiast maleć, rosną z roku na rok, na co wskazuje m.in. raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” (s. 65) przygotowany przez Stowarzyszenie Klon/Jawor, zgodnie z którym biurokracja administracji publicznej jest problemem utrudniającym działalność 59% organizacji (oznacza to wzrost o 3 punkty procentowe w stosunku do 2015 r.).

Na niedoskonałość przepisów regulujących działania organizacji wskazuje 35% organizacji (co oznacza wzrost o 4% w stosunku do 2015 r.), stan ten pośrednio może mieć wpływ na znużenie i wypalenie liderów, przytłoczonych ilością obowiązków (taki fakt sygnalizuje prawie połowa z nich).

Zawarte w niniejszym projekcie propozycje zmian stanowią wskazanie kilku bardzo konkretnych rozwiązań i stanowią załączki możliwego nowego systemu stworzonego specjalnie dla działań społecznych, który nie byłby jedynie, jak teraz, wypadkową przepisów przeznaczonych dla innych form prawnych. Systemu bardziej elastycznego, odpowiadającego wyzwaniom obecnej rzeczywistości społecznej i gospodarczej. Nadającego ramy aktywności społecznej przy pełnym poszanowaniu niezależności, samorządności i podmiotowości osób w tę aktywność zaangażowanych, ale i z wyraźnym nastawieniem na jej instytucjonalne wzmocnienie.

II. SZCZEGÓŁOWY OPIS PROPONOWANYCH ZMIAN – rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana; różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

1. Uproszczenie rejestracji stowarzyszeń

Możliwość tworzenia stowarzyszeń jest realizacją gwarantowanej przepisami Konstytucji wolności zrzeszania się zgodnie z Powszechną Deklaracją Praw Człowieka i Międzynarodowym Paktem Praw Obywatelskich i Politycznych. W praktyce możliwość tworzenia stowarzyszeń jest mocno sformalizowana, co utrudnia proces zrzeszania.

Zgodnie z art. 20a ust 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym sąd rejestrowy ma 7 dni na rozpoznanie wniosku o założenie stowarzyszenia. W rzeczywistości proces ten często trwa wiele tygodni. Niejednolite orzecznictwo powoduje również, że część sądów kwestionuje określone zapisy, co dodatkowo proces wydłuża.

Zgodnie z art. 20a ust. 2 ww. ustawy wniosek o wpis spółki, której umowa została zawarta przy wykorzystaniu wzorca umowy udostępnionego w systemie teleinformatycznym, sąd rejestrowy rozpoznaje w terminie jednego dnia od daty wpływu.

W dniu 1 lipca 2021 roku weszło w życie nowe brzmienie art. 19 ww. ustawy, zgodnie z którym organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą wnioski do KRS składają za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Organizacje, które działalności gospodarczej nie prowadzą, również mają taką możliwość. Bez zmian towarzyszących powyższym rozwiązaniom, samo wykorzystanie systemu teleinformatycznego, nie przyspiesza jednak rejestracji stowarzyszeń.

Względem stowarzyszeń, będących podmiotami o celach społecznych, powinny zostać podjęte działania analogiczne, jakie podjęto względem spółek, będących podmiotami o celach gospodarczych, tj. powinien zostać opracowany oraz wdrożony wzorzec statutu stowarzyszenia (analogicznie do wzorca umowy spółki) i towarzyszące wzorcowi uchwały.

Wskazuje się, że wzorzec spółki obecnie regulowany jest rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 stycznia 2015 r. w sprawie określenia wzorców dotyczących spółki z ograniczoną odpowiedzialnością udostępnionych w systemie teleinformatycznym (załącznik nr 1 do rozporządzenia).

Podobną praktykę, czyli opracowanie wzorca statutu, zastosowano przy innym podmiocie społecznym, czyli kołach gospodyń wiejskich, których funkcjonowanie reguluje ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich. Zgodnie z art. 5 ust. 3 ww. ustawy koło gospodyń wiejskich może działać na podstawie wzorcowego statutu, którego treść określa załącznik do ustawy. W każdym czasie koło gospodyń wiejskich działające na podstawie wzorcowego statutu może przyjąć własny statut, zgodny z wymogami określonymi w ust. 2 ustawy. Treść wzorca statutu KGW – nie sama idea wzorca – jest przedmiotem krytyk. Aby rozwiązania dotyczące treści wzorca stowarzyszenia nie budziły zastrzeżeń, niezbędne są szerokie konsultacje.

Wzorzec statutu powinien odnosić się do art. 10 ust. 1 ustawy prawo o stowarzyszeniach, który to artykuł wskazuje, jakie elementy statut stowarzyszenia określa w szczególności. Przy konstrukcji wzorca warto kierować się zasadą minimalizmu, tj. odnosić się wyłącznie do niezbędnych, ustawowych zapisów. Nie należy też stawiać znaku równości między wzorcem statutu a modelowym statutem stowarzyszenia. Opracowanie tego drugiego nie jest możliwe, biorąc pod uwagę mnogość sfer w jakich działają stowarzyszenia.

Skorzystanie ze ścieżki rejestracji związanej z zastosowaniem wzorca statutu stowarzyszenia powinno być opcjonalne – nie może zastąpić dotychczasowych możliwości rejestracji bez wykorzystania wzorca, a stanowić ma wyłącznie dodatkowe rozwiązanie.

Proces tworzenia wzorca statutu stowarzyszenia powinien być jak najbardziej otwarty i prowadzony z uwzględnieniem głosów organizacji społecznych i instytucji publicznych.

Wreszcie – wzorzec statutu powinien nie tylko umożliwiać rejestrację stowarzyszenia, ale także zapewniać możliwość dokonywania zmian dla tak zarejestrowanego podmiotu w systemie S24. Stąd wskazane jest zastosowanie możliwie dużej ilości zapisów wariantowych i tym sposobem dopuszczenie do korzystania z nich także po rejestracji podmiotu.

2. Zrównanie praw małych organizacji nie prowadzących działalności gospodarczej z tymi prowadzącymi taką działalność - likwidacja zbędnych formalności w zakresie PPK

Ustawa z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych jest dla wielu organizacji zbędnym utrudnieniem w ich działalności. A przecież ustawodawca przewidział w art. 13 wyłączenie niektórych podmiotów zatrudniających spod regulacji ustawowej; przepisów ustawy nie stosuje się do:

- mikroprzedsiębiorcy, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, jeżeli wszystkie osoby zatrudnione złożą podmiotowi zatrudniającemu deklarację, o której mowa w art. 23 ust. 2 – przepisy art. 23 ust. 5 i 6 stosuje się odpowiednio;
- podmiotu zatrudniającego będącego osobą fizyczną, który zatrudnia, w zakresie niezwiązanym z działalnością gospodarczą tego podmiotu, osobę fizyczną w zakresie niezwiązanym z działalnością gospodarczą tej osoby.

Mikroprzedsiębiorca to przedsiębiorca, który w co najmniej jednym roku z dwóch ostatnich lat obrotowych spełniał łącznie następujące warunki:

- zatrudniał średniorocznie mniej niż 10 pracowników oraz
- osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz z operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 2 milionów euro (ok. 9 milionów złotych) lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 2 milionów euro.

Problem w tym, że znacząca większość organizacji:

- jest podmiotami znacznie mniejszymi, niż mikroprzedsiębiorstwa (według danych GUS z 2018 roku wśród stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz fundacji 95,5% zatrudnia mniej niż 6 osób. Wśród wszystkich organizacji non-profit 94,8% ma roczne przychody poniżej 1 000 000 zł) i
- zatrudnia pracowników okazjonalnie, w zakresie niezwiązanym z działalnością gospodarczą.

Jednak nie spełniając definicji mikroprzedsiębiorcy, ani nie będąc osobą fizyczną podpada pod reżim ustawy. Nawet organizacje z 10 000 zł przychodów ze składek członkowskich, jeśli zatrudniają od czasu do czasu kogoś na „ozusowaną” umowę zlecenie, muszą podpisać z wybranymi instytucjami umowy o zarządzanie PPK. Oznacza to niepotrzebne obciążenie administracyjne, a także - jak należy podejrzewać - częste w najmniejszych organizacjach niewypełnianie (z powodu braku wiedzy) obowiązków ustawowych.

3. Dookreślenie zwolnień podatkowych organizacji pozarządowych w analogii np. do związków zawodowych

Organizacje pozarządowe, jako osoby prawne (np. stowarzyszenia, fundacje) są zobowiązane do rozliczenia i płacenia podatku dochodowego od osób prawnych, tzw. CIT. Fakt, że organizacje te często prowadzą szeroko rozumianą działalność społecznie użyteczną, nie zawsze jest podstawą do uzyskania zwolnienia.

Zgodnie z ustawą z dnia 15 lutego 1992 o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2587, 2640, 2745, z 2023 r. poz. 185, 326, 412, dalej: „ustawa o CIT”) do rozliczenia i płacenia podatku od dochodu zobowiązane są wszystkie osoby prawne, chyba, że ustawa zwalnia je z tej konieczności. Niestety prawodawca nie przewidział podmiotowego zwolnienia organizacji pozarządowych lub nawet jakiegoś ich szerokiego grona (np. wszystkie stowarzyszenia lub fundacje) z obowiązków podatkowych w zakresie CIT.

Istnieją pewne wyłączenia dla organizacji pozarządowych od płacenia podatku dochodowego. Część z nich wskazuje kategorię organizacji zwolnionych, ze względu na ich specyficzną cechę. Inne natomiast określają źródła dochodu, które mogą być

nieopodatkowane. Katalog wszystkich zwolnień znajduje się w art. 17 ust. 1 ustawy o CIT. Wśród najważniejszych zwolnień, która dotyczą organizacji pozarządowych należy wymienić:

- Organizacje pożytku publicznego (OPP). Zwolnione od podatku dochodowego są wszystkie dochody tych organizacji przeznaczone na działalność statutową (art. 17 ust. 1 pkt 6c. z ustawy o CIT). Przy czym, według większości interpretacji (od której istnieje zdanie odrębne) ważne jest tu przeznaczenie dochodu, a nie jego źródło.
- Zwolnienie z opodatkowania dochodów ze składek członkowskich w stowarzyszeniach (przeznaczonych na cele statutowe) (art. 17. ust.1 pkt 40 ustawy o CIT).
- Organizacje, których celem statutowym jest działalność naukowa, naukowotechniczna, oświatowa, w tym również polegająca na kształceniu studentów, kulturalna, w zakresie kultury fizycznej i sportu, ochrony środowiska, wspierania inicjatyw społecznych na rzecz budowy dróg i sieci telekomunikacyjnej na wsi oraz zaopatrzenia wsi w wodę, dobroczynności, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej inwalidów oraz kultu religijnego – w części przeznaczonych na te cele (art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o CIT). Co ważne, organizacja musi nie tylko przeznaczyć swój dochód na działanie w jednym z powyższych obszarów, ale w swoim statucie musi mieć literalnie wymienione te obszary jako cele działalności.
- Dotacje z budżetu państwa, JST (art. 17 ust. 1 pkt 47 ustawy o CIT) lub organizacji międzynarodowych (art. 17 ust. 1 pkt 23 ustawy o CIT). Jeżeli jakaś organizacja otrzymuje taką dotację to wydatki ponoszone na projekt realizowany z dotacji nie stanowią kosztów uzyskania przychodów. Dochód organizacji będzie więc równy kwocie dotacji. Na mocy wspomnianego przepisu zostanie on jednak w całości zwolniony z podatku dochodowego.

Praktyka pokazuje, że wiele organizacji jako podstawę zwolnienia wskazuje ww. zwolnienie przedmiotowe z art. 17 ust. 1 pkt 4. O ile w niektórych przypadkach nie powinno ono budzić wątpliwości (np. organizacja prowadząca placówkę edukacyjną), w innych kwalifikowanie działań jako 'oświatowych' bądź 'kulturalnych' wydaje się mocno dyskusyjne. W takim przypadku organizacja naraża się na spór z organami skarbowymi. Znajdujący się tam katalog był tworzony dawno temu i nie przystaje do obecnych warunków oraz potrzeb. Jednocześnie wiele aktywnych organizacji prowadzi obecnie działalność, którą trudno zakwalifikować do którejkolwiek z przesłanek z art. 17. ust.1 pkt 4. Dotyczy to np. większości organizacji działających w obszarze praw człowieka bądź aktywizacji obywatelskiej. Taka organizacja, jeżeli przykładowo otrzymała darowiznę na realizację celów statutowych i nie zdążyła jej w całości wydać przed końcem roku, powinna zazwyczaj odprowadzić do urzędu skarbowego podatek (jeśli nie korzysta ze zwolnień z innego tytułu).

W tym miejscu warto zwrócić uwagę na swoistą nierówność wobec prawa organizacji pozarządowych prowadzących działalność społecznie użyteczną, z innymi podmiotami. Otóż, uwzględniając powyższe uwagi, o ile te organizacje nie mają gwarancji zwolnienia dochodu, o tyle Państwo zwalnia jednoznacznie dochody związków zawodowych, społeczno-zawodowych organizacji rolników, izb rolniczych, izb gospodarczych, organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, spółdzielczych związków rewizyjnych, organizacji pracodawców, partii politycznych, europejskich partii politycznych i europejskich fundacji politycznych, jak i kół gospodyń wiejskich, o ile nie przeznaczają ich na działalność gospodarczą (por. art. 17 ust. 1 pkt 39 i 39a ustawy o CIT).

W obecnym stanie prawnym nie jest zresztą do końca jasne czy nawet całkowite spożytkowanie darowizny w roku podatkowym uchroni tę organizację przed zobowiązaniami podatkowymi. Problemem może być bowiem potencjalnie nieprzystająca do specyfiki organizacji pozarządowych konstrukcja definicji kosztów uzyskania przychodów (KUP), które pozwalają zmniejszyć dochód poprzez odjęcie poniesionych wydatków od uzyskanego przychodu. Według ustawy kosztami uzyskania przychodów są bowiem koszty poniesione w celu osiągnięcia przychodów ze źródła przychodów lub w celu zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów (...) (art. 15 ust. 1 ustawy o CIT). O ile przepis ten

pasuje do większości wydatków ponoszonych przez przedsiębiorców, których podstawowym celem jest przecież osiągnięcie przychodu, to nie za bardzo pasuje do organizacji społecznych.

Taki kierunek sygnalizują niektóre interpretacje podatkowe np. Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu z dnia 23 grudnia 2013 r. (sygn. ILPB3/423-448/13-4/JG). Dokonywane przez nie wydatki mają bowiem realizować raczej jej cele statutowe, a nie zabezpieczać przychody w przyszłości. Gdybyśmy zinterpretowali ten przepis literalnie, organizacja może być zmuszona do zapłacenia podatku od całości otrzymanej darowizny, jeżeli nie kwalifikuje się do któregoś ze zwolnień przewidzianych w katalogu z art. 17 ust 1 ustawy o CIT. Nawet jeżeli wszystko wydała na cele statutowe w trakcie roku podatkowego. Z drugiej strony odniesienie Interpretacji definicji KUP do specyfiki organizacji pozarządowych, które z założenia nie działają dla zysku ale mają koszty oparte o realizację celów wyznaczonych ich statutami, na co zdobywają przychody, pozwala wywieść pewne argumenty za tym, że wydatki organizacji na jej cele statutowe można traktować podobnie jak typowe koszty ponoszone przez przedsiębiorców. Takie poglądy również pojawiają się w historii interpretacji podatkowych jak np. w decyzji Dyrektora Izby Skarbowej w Krakowie z 16 maja 2006 r. (sygn. PD-1/42180-17/06).

Konstrukcja systemu opodatkowania organizacji pozarządowych podatkiem CIT jest w niektórych miejscach anachroniczna, niejasna, a czasem także niesprawiedliwa. Szczególnie, że istnieje cały szereg podmiotów o podobnym charakterze, które korzystają z całkowitego zwolnienia z opodatkowania swoich dochodów, póki wydają go na cele statutowe. Z takiego przywileju korzystają np. związki zawodowe, organizacje pracodawców, izby rolnicze czy partie polityczne. Nie jest więc do końca jasne dlaczego zwolnienie dla organizacji pozarządowej, realizującej swoje cele statutowe, jest znacznie węższe i obwarowane dodatkowymi warunkami.

4. Uproszczenie działalności klubów sportowych i uczniowskich klubów sportowych

Celem nowelizacji jest usunięcie istniejącej dzisiaj poważnej bariery, który utrudnia funkcjonowanie uczniowskim klubom sportowym i klubom sportowym, o których mowa w art. 4 ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (dalej: inny klub sportowy).

W aktualnym stanie prawnym uczniowski klub sportowy i inny klub sportowy, który funkcjonuje na podstawie wpisu do ewidencji prowadzonej przez właściwego starostę, nie może skutecznie złożyć wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego.

W celu dokonania takiego wpisu (rejestracji w KRS) konieczne jest założenie nowego stowarzyszenia. Dotychczas funkcjonujący uczniowski klub sportowy i inny klub sportowy może w tej sytuacji albo nadal prowadzić działalność (funkcjonują wtedy dwa odrębne podmioty prawa – jeden na podstawie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, drugi na podstawie wpisu do ewidencji prowadzonej przez właściwego starostę) albo podjąć działania zmierzające do likwidacji.

Potrzeba usunięcia tej bariery jest przedmiotem licznych postulatów społecznych.

Podkreślenia wymaga, że na gruncie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach ustawodawca przewidział możliwość przekształcenia stowarzyszenia zwykłego – nieposiadającego osobowości prawnej i funkcjonującego na podstawie wpisu do ewidencji prowadzonej przez właściwego starostę – w stowarzyszenie rejestrowe (podlegające wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego). W przypadku takiego przekształcenia powstałe w jego wyniku stowarzyszenie rejestrowe wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki stowarzyszenia zwykłego, które uległo przekształceniu.

W pełni zasadne jest zatem umożliwienie wpisania już funkcjonującego w oparciu o wpis do ewidencji prowadzonej przez właściwego starostę uczniowskiego klubu sportowego i innego klubu sportowego do Krajowego Rejestru Sądowego.

5. Wyjaśnienie sytuacji bezrobotnych działaczy społecznych w przedmiocie ich statusu w PUP

Osobom pozostającym bez zatrudnienia i społecznie zasiadającym w zarządach organizacji urzędy pracy odmawiają przyznawania statusu osób bezrobotnych, pozbawiając tym samym związanych z tym statusem określonych uprawnień.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w definicji osoby bezrobotnej posługuje się m.in. sformułowaniem: „Bezrobotny oznacza osobę (...) zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub w danej służbie albo innej pracy zarobkowej”.

Punktem odniesienia dla wielu powiatowych urzędów pracy jest wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dn. 1 marca 2017 r. I OSK 3204/15 wydany w sprawie członka zarządu fundacji prowadzącej działalność gospodarczą. Sąd jednoznacznie wskazuje w nim, że na podstawie badania sytuacji przedstawionej w tym konkretnym przypadku, osoba pełniąca funkcję członka zarządu organizacji prowadzącej działalność gospodarczą nie jest na tyle dyspozycyjna, aby mogła podjąć zatrudnienie, a tym samym spełnić definicję osoby bezrobotnej.

Sąd podkreśla, że wyrok jest wynikiem analizy konkretnej sytuacji. Niestety część urzędów pracy przyjęła wyrok jako wytyczną do sposobu postępowania w każdym przypadku nadawania statusu osoby bezrobotnej osobie będącej członkiem zarządu organizacji.

III. INNE OŚWIADCZENIA I INFORMACJE DOTYCZĄCE PROJEKTU

Niniejszy projekt jest efektem prac Zespołu OFOP „Proste prawo dla NGO”, Zespołu ds. Wolności Zrzeszania – działającego w ramach Inicjatywy „Nasz Rzecznik” oraz Parlamentarnego Zespołu ds. Organizacji Pozarządowych i Społeczeństwa Obywatelskiego (kadencja 2019-2023)

Kwestie uproszczenia rejestracji stowarzyszeń (art. 1 i 2 oraz projekt rozporządzenia zamieszczony pod ustawą) oraz zrównania praw małych organizacji nie prowadzących działalności gospodarczej z tymi prowadzącymi taką działalność - likwidacja zbędnych formalności w zakresie PPK (art. 3) był przedmiotem petycji składanych w mijającej w 2023 roku kadencji parlamentu.

Dookreślenie zwolnień podatkowych organizacji pozarządowych było przedmiotem poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (EW-020-1203/23).

Zapisy dotyczące uproszczenia działalności klubów sportowych i uczniowskich klubów sportowych były przedmiotem komisyjnego projektu o ograniczeniu biurokracji i barier prawnych (9EW-020-1301/23) z dn. 5 lipca 2023 r.

Wyjaśnienie sytuacji bezrobotnych działaczy społecznych w przedmiocie ich statusu w PUP jest przedmiotem interwencji u Rzecznika Praw Obywatelskich.

Szczegółowe opisy prowadzonych procesów i materiały merytoryczne dostępne są w ramach serwisu: proste.ngo

Kontakt: Łukasz Gorczyński - tel. 511 141 197, e-mail: lukasz.gorczynski@ofop.eu